

ארה'לה, או רוני פה באנגליה, יושב בכורסת הכנף בצד האח המבוער, ספר גמר פתוח בידו. האש מפיצה חום נעים ואור קלוש. פינות החדר נשארות חשוכות. בחדר נשמע תיקתוק של שעון המטוטלת. הוא מרים את עיניו מהספר ובודק את השעה. שמונה חמישים וחמש. בעוד חמש דקות שפרינצה-חיה תקום מהכורסא מולו, תאסוף את חפציה, תגיד לילה טוב ותעלה לישון. הוא בוחן אותה בחשאי. אמנם, גופה מדיף לפעמים ריח חמוץ ואפילו אחרי שש עשר שנים בלונדון האנגלית שבפיה עדיין עילגת אבל יש להודות שהוא זכה באישה טובה. כרוב ממולא בדיוק כמו אצל אמא בפולין. קמה בחמש וחצי וטורחת כל היום. אפילו עכשיו היא עסוקה, חוט לבן כרוך סביב האצבע של יד אחת ומסרגה ביד השנייה. בתנועות קטנות וקצביות היא סורגת, אולי מפה לאיזושהי כלה, כיפה לבן של הרקב שאו-טו-טו מגיע לגיל שלוש או מפיות למשענות הראש והידיים של כורסה. כן, גם מכניסה אורחים. אין שבוע שהיא לא דואגת ליעקב ושרה'לה גולדמן המסכנים, מזמינה אותם לערב שבת או שולחת להם תבשילים, שלא יזדקקו לבית התמחוי, חס ושלום. גם אימא טובה לדיייד בנם בכורם ולבנות. ברוך ה'.

לרגע הוא חושב לשתף אותה בתוכנית החדשה שלו. בעוד כמה ימים, בראש חודש כסלו, חודש חנוכה, הבית של אהר'לה בלום יהיה לבית הראשון ברחוב – מה ברחוב? – בשכונה כולה, שמואר בחשמל. כן, מלכה ריבקין וכל האחרים שצחקו בינם לבין עצמם כאשר הוא הביא את שפרינצה-חיה לשכונה יעמדו עכשיו בתור ויבקשו רשות להתנסות בפלא: מרימים מתג ליד הדלת, והופס! אור נדלק מעל לשולחן. אבל, כמו תמיד, ברגע האחרון הוא מחזיר את עיניו לגמרא ושותק. הדיון הוא האם עגל שנמצא ברחם אמו בעת השחיטה כשר לאכילה או לא.

השעון משמיע תשעה צלצולים. שפרינצה-חיה אוספת את עבודתה לתוך תיק בד פרחוני בעל שתי ידיעות עץ כהות, אוחזת בבדל הנר שדולק לידה, מברכת את רוני ב"לילה טוב, ארה'לה" ועולה לקומת השינה. בישורת היא מציצה לחדר הבנות ומטה אוזן. כן, אין ספק. יש עכבר מאחורי ארון הבגדים, צריך להכניס חתול הביתה. מחר היא תטפל בזה,

אין צורך לספר לארה'לה. הוא הרי עובד מהבוקר עד הערב, כל הזמן מחפש מוצרים ולקוחות חדשים לעסק. כאשר הוא סוף-סוף חוזר הביתה, הוא עייף כל כך, היא בכלל לא מבינה איך יש לו עוד כוח ללמוד. היא פותחת בשקט את הדלת של דיויד וליבה מתמלא הכרת תודה. כמה הוא דומה לאביו, אותו אף עדין, אותו מצח גבוה. גם זריז מחשבה כמוהו. בעוד שנה דיויד יסיים את בית הספר וארה'לה יצרף אותו לעסק. עתיד שלו מובטח.

היא מכבה את הנר. אסור לבזבז. בחושך היא מכינה את עצמה לשינה. היא עולה על המיטה, מכניסה את ידה לרווח שבין המזרון וראש המיטה ושולפת משם מעטפה ובה מכתב ישן. כמו כל ערב, ביד שמאל היא מצמידה את המכתב לחזה וביד ימין היא מכסה את עיניה ומתפללת תפילת שמע על המיטה. ואז היא מנשקת את הנייר ומחזירה אותו, מקפידה להכניס אותו עמוק עמוק לתוך החריץ. מי יודע מה יקרה אם ארה'לה יגלה שהיא שומרת על מכתב מגיטל.

גיטל, גיטל, גיטל שלי, גיטל. תוך שבוע מיום הגעתו ללונדון, כל השכונה כבר ידעה שלארה'לה בלום, הבחור החדש, יש כלה שמחכה שם ב"היים" עד שהוא יתבסס דיו ויביא אותה. שנתיים לאחר מכן, מלכה ריבקין - "בית מלכה, חדרים וחצי פנסיון", שדכנית לעת מצוא, מתוסכלת. היא יושבת עם חברתה פסיה במטבחה הזעיר, ברכייה נוגעות-לא-נוגעות מתחת לשולחן. "מצד אחד, " היא נאנחת, "בחדר הקדמי יש לי יעקב גולדמן, שלימזל גדול, לא יוצלח. אני מבטיחה לך שהוא יישאר בכריכיה של זרח לרנר הקמצן עד משיח יבוא. אף בחורה לא מוכנה לשמוע ממנו, המסכן. ומצד שני, " היא קמה להוציא מהתנור את הרוגעלעך שזה עתה נאפו, מנסה להסתיר את החלק התחתון שנשרף לה, שוב. "ומצד שני, בחדר האחורי, ארה'לה בלום. " היא מורידה את הסינר ומיישרת את הגב. "כבר שוחה פה כמו דג במים. רק שנתיים בלונדון וכבר מכר את המריצה ופתח חנות ברחוב הראשי. " עם הסינר היא מגרשת שני זבובים שמטיילים

להם על הרוגעלעך. "תיכף ידעתי שלא לנצח הוא יסתובב עם מריצה מדלת לדלת וישווק ביצים, אפילו עיוור יכול לראות שהוא בחור לא רק יפה אבל גם, וזה העיקר, חרוץ, פיקח ובעל יוזמה." היא מניחה ארבעה רוגעלעך בצלחת, מקרבת אותה לפסיה וממשיכה. "וצנוע. תמיד מסתפק במנה שאני שמה לו בצלחת, אף פעם לא מבקש תוספת. וגם, איך אומרים פה? ג'נטלמן. תוך חודש הייתי משדכת לו מישהי אבל הוא – הוא לא מוכן לשמוע על אף אחת, רק גיטל, גיטל'ה כל היום. כנראה יש לה לגיטל הזאת יהלומים בעיניים וזהב בשיער".

"היום תיקחי ביצים ליומיים", רוני עומד מאחורי הדלפק ומזכיר לכל מי שנכנסת לחנות הקטנה שלו, "כי מחר אני נוסע לנמל. האנייה של גיטל מגיעה." כאילו הן לא יודעות.

למחרת הוא מצחצח את נעליו בקפידה, לובש את חליפת השבת שלו, פושט אותה שמא היא תתלכלך בדרך, לובש אותה שוב ויוצא לנמל. שעה וחצי הליכה. מפעם לפעם הוא מלטף את המטבעות שמונחות בכיסו. הוא לא ייתן לגיטל ללכת ברגל, מה פתאום? הוא יזמין אותה לאומניבוס. יורד גשם קל אבל הוא מאושר. במקום לכבס את גרביו בכיור ולהיות תלוי בבישולים התפלים של מלכה ריבקין, בקרוב הוא ילטף את העור הקטיפתי של אהובתו ויטמיע את ראשו בחיבור המקסים בין צווארה לכתף.

הוא נזכר איך הוא וגיטל טיילו בכפר, זה בצד זה, וכמה היא פחדה להישאר בחוץ בחושך. מיד עם רדת הערב, הוא היה נאלץ ללוות אותה הביתה. איך היא תשתומם למראה פנסי הרחוב פה בלונדון, שמאירים את הלילה כאילו צהרי יום. בקרוב הם יטיילו שוב, הפעם שלובי זרוע, לאורך התמזה המלכותי. ויום אחד הם יעצרו, אולי על גשר הטאואר החדש, גיטל תפנה אליו את פניה היפות והנרגשות ותלחש לו "ארה'לה, יש לי בשורה משמחת

בשבילך!" וכעבור חדשים ספורים הם שוב יטיילו, הפעם עם בנו הבכור בעגלה.

על המזח הוא מבחין באחותה הבכורה של גיטל, הנמוכה, זאת שתמיד מזכירה לו ספוג סחוט. לבו מתמלא הכרת תודה. ההורים של גיטל חשבו על הכול. הם הוסיפו על דמי הנסיעה שהוא שלח עבור גיטל עוד כרטיס עבור אחותה, שתשמש חברה לגיטל במשך השעות הארוכות שהוא עצמו בחנות או בדרכים. היא גם תוכל לעזור במשק הבית, במיוחד כאשר בעזרת ה' גיטל תיכנס להריון. אולי הוא יצליח לשדך בינה ליעקב גולדמן. "גיטל מתעכבת באנייה?" הוא שואל בעוד עיניו תרות אחרי השערות הזוהרות והגוף התמיר. שפרינצה-חיה מרימה את הסנטר בתנועה שטרם ראה אצלה. "גיטל לא מגיעה," היא עונה, מבט של התרסה בעיניה, "אני באתי במקומה", ומושיטה לו את צרור החפצים שלה.

"אימא, למה את אורזת את השמלה המכוערת הזאת? את יודעת שהיא לא שלי, היא של שפרינצה-חיה בכלל."

הנה זה מגיע, עכשיו אין מנוס. בריכוז מעושה האם, אישה קטנה, צנומה וקצת כפופה, מקפלת את השמלה ומניחה גם אותה בצרור החפצים שמונח על המיטה. היא מתיישבת ליד הצרור ובוחנת את ריצפת העץ. "בואי, גיטל, שבי לידי מיין קינד", היא אומרת בסוף. היא לוקחת את ידה הלבנה של הבת בין שתי ידיה המחוספסות שלה. "יש לי משהו קשה להגיד לך. את לא נוסעת ביום שני." הבת מחווירה. "לא נוסעת ביום שני? אז מתי?" "לא הבנת, גיטל, האם מהססת." את לא נוסעת בכלל. "למה, אני לא מבינה, הבטחתם." "כן, הבטחנו. אבל בינתיים אבא החליט, האם מהססת רגע, אבא החליט שלא את נוסעת," היא מסתכלת ארוכות בפניה היפות, "אלא שפרינצה-חיה."

גיטל מזנקת מהמיטה בצעקה. פניה מאדימות מכעס. "לא, לא. למה אבא עושה לי את זה? אתם לא מבינים. אני אוהבת את ארה'לה והוא אוהב אותי". היא רוקעת ברצפה, מפרקת את צרור החפצים וזורקת אותם לכל עבר. קופסת האוכל שהאם הכינה כצידה לדרך נפתחת והקציצות מתפזרות. "שפרינצה-חיה הזאת," היא מתיפחת, "אני שונאת אותה, אני שונאת את כולכם. אתם לא נותנים לי את הכרטיס להפלגה? בסדר, לא אכפת לי, אני אלך ללונדון ברגל, אני לא אוותר עליו." לבסוף, מתנשמת ומתנשפת, היא נשענת על הקיר וצונחת לרצפה, מנגבת את פניה בשולי שמלתה.

האם קמה בכבודות, חוצה את החדר ומתיישבת גם היא על הרצפה ליד ביתה. גיטל מפנה לה גב. "מסכנה שלי," נאנחת האם, "בוודאי שכואב לך, הרי כבר שנתיים את מחכה ליום הזה, אני יודעת. אבל תביני, אבא הוא הראש." בלי משים, האם זוקפת את הגב, כאילו הסמכות של האב נוסכת בה בטחון. "הוא יודע מה הכי טוב, לא לך או לי אלא למשפחה כולה. תחשבי רגע, שפרינצה-חיה כבר בת עשרים ושש – ועדיין רווקה. אין לה עתיד פה בכפר. וגם, השכנים כבר מרכלים: מה לא בסדר אצלה? אולי יש במשפחה שלנו איזה סוד או מחלה, חס ושלום. זה מקטין גם את סיכוי השידוך של האחים שלך. אז אבא שולח אותה."

"ומה איתי?" גיטל שואלת בקול חנוק. "אותי אבא לא אוהב?" "חס וחלילה. להיפך. הוא אוהב אותך מאד. רק הזכרתי את שמך ופניו אורו. 'גיטל', הוא אמר לי, 'היא לא שפרינצה-חיה. היא צנצנת דבש ממש.' האם מלטפת לגיטל את הלחי והפעם גיטל לא מפנה לה גב. "תאמיני לי, צריך רק להאמין ולהתפלל, להתפלל ולהאמין. בעזרת ה' אני עוד אזכה להחזיק לפחות את התינוק שלך על הידיים, אם לא של שפרינצה-חיה. הכול בידי שמיים. עכשיו תביאי שתי ממחטות, אחת לך ואחת לי. שם ליד הדלת, איפה שזרקת אותן. עכשיו תעזרי לי לקום, ננגב שתינו את העיניים ונלך למטבח. יום חמישי היום, צריך למרוט את העוף לשבת."

שתינו שוכבות ערות, אני ליד אבא שלך ואת ליד שפרינצה-חיה בחדר השני. האם את ממוללת את הסדין בין האצבעות, שם בחושך? האם את מוצצת את קצה הצמה, כפי שאת רגילה לעשות במצבים של עלבון וכעס? דבר אחד בטוח: טוב שקיר מפריד בינינו. רק כך אני יכולה לספר לך. כל הזמן מחפש מוצרים ולקוחות חדשים לעסק. כאשר הוא סוף-סוף חוזר הביתה, הוא עייף כל כך, היא בכלל לא מבינה איך יש לו עוד כוח ללמוד. היא פותחת בשקט את הדלת של דיוויד וליבה מתמלא הכרת תודה. כמה הוא דומה לאביו, אותו אף עדין, אותו מצח גבוה. גם זריז מחשבה כמוהו. בעוד שנה דיוויד יסיים את בית הספר וארה'לה יצרף אותו לעסק. עתיד שלו מובטח.

אומרים שהעיניים הן החלון של הנפש. אם כן, מזל שהיית כל כך עסוקה עם הכאב שלך היום שלא הסתכלת לי בפנים. שאם כן, היית רואה זיק של קנאה מבליח בעיניים שלי. מי היה מאמין שאמא תשבור לבת שלה את הלב ובאותה עת גם תקנא בה? היום זה קרה. היה זה משפט אחד שלך: "אני אוהבת אותו והוא אוהב אותי."

הייתי פעם בגילך, בת שבע-עשרה, אפילו צעירה יותר. היה בחור אחד שמשפחתו גרה מעבר לסמטה. לא דיברנו אני והוא, לעולם לא. אבל כל פעם שראיתי אותו הולך לבית המלאכה או חוזר מבית הכנסת, ליבי החסיר פעימה, כמו שאומרים. כאשר עברתי ליד הבית שלו, בדרכי לשוק, הסמקתי. חשבתי עליו בכל שעות היום. תליתי כביסה בחצר, הרגשתי כאילו הוא עומד שם איתי. טיפלתי באחי הקטן, דוד יוסי שלך, השתעשענו בו שנינו יחד. ובוודאי חשבתי עליו כאשר שכבתי ערה בלילות. כמו שאת מתהפכת במיטתך עכשיו, כך גם אני אז. תהיתי אם גם הוא חולם עלי.

יום אחד, זה היה אחרי הצהריים של קיץ חם מהרגיל, סבתא שלך אמרה לי להתלבש יפה. "למה?" "אנחנו הולכים לפגוש את החתן שלך." יצאנו מהשכונה, סבא שלך ז"ל, סבתא ואני. ענדתי את המחרוזת, את יודעת, זאת שהייתה פעם של סבתא ושאבדה לי אחר כך.

פנינו שמאלה בכיכר, אז ימינה וכעבור עוד כמה פניות הגענו לבית שלא הכרתי. שם אבא שלך ואני ראינו זה את זה בפעם הראשונה. לא ידעתי אם הוא מוצא חן בעיני, ואף אחד לא שאל אותי. האבות כתבו את התנאים והנשים בחנו אותי מכף רגל עד ראש. כעבור ארבעה חודשים הובילו אותי לחופה. התחתנתי עם מי שעבורו לא היה לי שום רגש, חוץ אולי מפחד וחוסר ביטחון.

האמת, זכיתי. אבא שלך הוא בן אדם הגון ומתחשב. עם הזמן למדנו לחיות יחד. אבל עד היום הוא אף פעם לא אמר לי, במילים מפורשות, "אני אוהב אותך". "בטח בה לב בעלה", כן, את בוודאי שמעת אותו, אבל הייתי רוצה, פעם אחת בחיים, להיות נערה בת שבע-עשרה שיודעת שהיא נאהבת.

אבא שלך מלמל מילים לא ברורים ומחייך תוך שינה. מעניין על מה הוא חולם.

דייויד בלום לופת את ההגה של מכונית היגואר החדשה, מתענג על ההידור השקט. בנו אנטוני, נער בן שבע עשרה, לידו. אנטוני מצפה שאביו יסיע אותו לבית הספר, כמו בכל בוקר. וכמו תמיד, שניהם שותקים.

מתוך הדממה דייויד שומע את הקול של אביו, סבא אהר'לה ויודע שלפחות הוא עצמו החליט את ההחלטה הנכונה עבור בנו. "תקשיב לי טוב, דייוויד", האב אמר אז בנימתו הנחרצת, "כל חיי עבדתי קשה על מנת שאתה לא תידע מחסור. בביתי עסק משגשג, ברוך ה', ועכשיו הגיע הזמן שתצטרף אלי. תשכח ממשפטים", דייוויד זכר את תנועת הביטול, "משפטים זה בסדר אבל לא כל עורך דין מצליח, אולי כן אולי לא, תלוי. אבל ביצים, גבינות וחמאה זה משהו אחר. אנשים תמיד יצטרכו לאכול".

המכונית מגיעה לרחוב אלגנטי במיוחד ודייוויד עוצר ליד מה שהיה פעם בית מגורים בעל שלוש קומות אבל הוסב בינתיים למשרדים.

שלט ברונזה גדול עם המילים 'גודמן בראון ושות', עו"ד' מתנוסס על הדלת. אנטוני לא מופתע. אביו קונה בימים אלה מחסן שלישי לעסק, וזה נראה לו אך טבעי שהוא יתייעץ עם עורך דין לפני הקניה. אנטוני גם לא מודאג שמא יאחר לשיעור. בין כה הוא מתכוון להתפלח הבוקר מהלימודים. כאשר הוא יסיים את התיכון בעוד כמה חודשים, הוא החליט ללכת עם חלומו ללמוד ציור ואמנות. לשם כך הוא הכין סדרת סקיצות, שני הלבנים מהגינה של הוריו, שורת בוקיצות מהפארק שמעבר לכביש, ועוד עצים נוספים מסביבת מגוריו: אשור, דולב וצפצפה. היום הוא יגיש את תיק עבודותיו למכללה המלכותית לאמנות.

דיוויד מעיף מבט על השלט הנוצץ. "צ'ארלי גודמן", הוא פונה אל בנו, "צ'ארלי גודמן ואני מכירים מילדות. אבא שלי ואבא שלו היו התפללו יחד בשטיבל הישן. היום צ'ארלי הוא בין עורכי הדין המצליחים ביותר בעיר. הצלחתי לשכנע אותו לקבל אותך כמתלמד. תלמד אצלו חמש שנים ויום אחד גם אתה תתלה שלט: "אנטוני בלום, עו"ד". בוא, אני אכיר לו אותך, אבל קודם כל תיישר את העניבה."

עץ הפיקוס שולח לאוויר שורשים דקים ואדומים. עם הזמן הם מתעבים ומקבלים את הצבע והמרקם של העץ עצמו, עד שהם מתמזגים איתו ואך בקושי ניתן להבחין בין שניהם.

עץ הפיקוס | פנינה ברקאי

הסיפור מבוסס על סיפורם האמיתי של סבו וסבתו של מלאכי, בעלה של הכותבת. הסיפור משקף נאמנה את אופיה של משפחתו של בעלה של הכותבת, אך הוא מכיל בתוכו גם קטעים פרי דמיונה וגם אלמנט על יחסו של אביו של מלאכי אליו.

פנינה ברקאי, גדלה בלונדון ומתגוררת בארץ החל בשנת 1960. מאז יציאתה לגמלאות, לומדת בחוגים שונים לכתיבה יוצרת ובעיקר בסדנת הכתיבה של שי צור. סיפור פרי עטה פורסם בספר "מציאות ואבידות" שיצא לאור במסגרת הסדנה. בנוסף פרסמה סיפורים גם בכתבי עת ספרותיים ובמרשתת.

הסיפור מפורסם אצלנו ברצף לראשונה באופן בלעדי.
כל חלק ממנו לחוד פורסם בעבר בבמה חדשה.

חפשו את מיזמי מוטיב השונים גם ב:

יצירת קשר:

דואר אלקטרוני: info@motiv-magazine.co.il
וואטסאפ: 054-3371373
אתר אינטרנט: www.motiv-magazine.co.il